

**Colegiul Disciplinar de pe lângă Consiliul
Superior al Magistraturii**

HOTĂRÂRE

**06 mai 2025
nr. 2/4**

mun. Chișinău

**Plenul Colegiului Disciplinar pe lângă Consiliului Superior al Magistraturii, în
componența:**

Președintele ședinței:

Membrii:

Lucia Bagrin

Lilia Potînga

Valentina Stratulat

Sergiu Beșliu

examinând în ședință publică cauza disciplinară intentată în temeiul sesizării depuse de avocatul Oleg Bondarenco în interesele cet. Igor Abușenco, în privința acțiunilor judecătorului Veaceslav Martînenco din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana

C O N S T A T Ă

1. CIRCUMSTANTELE DE FAPT

1.1 Abușenco Igor a depus plângere la 20 ianuarie 2020 la Judecătoria Chișinău privind condițiile de detenție contrare prevederilor art.3 CEDO , solicitând constatarea că Abușenco Igor a fost deținut în calitate de condamnat în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, pentru perioada 06.02.2018-06.04.2020; 12.02.2014-02.09.2014;

1.2. Plângerea a fost admisă parțial, în partea constatării deținerii pentru perioada 06.02.2018-06.04.2020, iar în partea perioadei 12.02.2014-02.09.2014 a fost respinsă ca fiind tardivă, prin încheierea din 06 aprilie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana(judecător Victor Rățoi). Încheierea enunțată a fost casată de către Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 30 septembrie 2020, iar cauza remisă la rejudecare.

1.3. Ulterior, la rejudecare, condamnatul a depus o cerere de concretizare, unde a indicat că, reieșind din faptul că, la 11.01.2021 a fost eliberat din detenție în legătură cu expirarea termenului de ispășire a pedepsei, a concretizat pretenția și a solicitat constatarea încălcării drepturilor pentru aflarea în condițiile de detenție conform art. 3 CEDO și acordarea unei despăgubiri materiale, indicându-se o nouă perioadă de detenție perioada 06.02.2018-11.01.2021.

1.4 Plângerea a fost admisă parțial prin încheierea din 13 mai 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana(judecător Roman Mazureț) și s-a constatat faptul că, Igor Abușenco a fost deținut în Penitenciarul 13 Chișinău pe o perioadă de 930 zile în condiții contrare art. 3 CEDO și s-a acordat despăgubiri materiale în sumă de 46 500 lei, în rest pretențiile au fost respins ca nefondate.

1.5. Încheierea dată a fost casată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2011, iar cauza remisă la rejudecare, unde instanța de recurs a constatat calcularea incorectă a perioadei de detenție, indicându-se că, în raportul prezentat de Penitenciarul nr. 13 Chișinău, condamnatul s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 o perioadă care în realitate a fost deținut în Penitenciarul nr. 4 Cricova și anume perioada 17.07.2020 – 11.01.2021, total 178 zile, respectiv s-a constatat informații neveridice și care urmează a fi concretizate, la rejudecarea cauzei.

1.6. La rejudecare, la 01 februarie 2021, Igor Abușenco a depus o cerere suplimentară, prin care a solicitat constatarea faptului deținerii în detenție contrar art. 3 CEDO în perioada 12.02.2014-02.09.2014 – 193 zile și perioada 06.02.2018-16.07.2020 – 753 zile, cât și despăgubiri materiale pentru toată această perioadă.

1.7. Plângerea a fost admisă parțial prin încheierea din 15 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana(judecător Elizaveta Buzu) și s-a constatat că, Igor Abușenco a fost deținut în perioada 06.02.2018 – 17.01.2020, pe parcursul a 718 zile în condiții contrar art. 3 CEDO și s-a acordat despăgubiri materiale în mărime de 35 900 lei.

1.8. Încheierea dată a fost casată prin decizia din 05 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, iar cauza remisă la rejudecare, unde instanța de recurs a constatat că, la materialele dosarului era informația(f.d. 8) de unde reiese că, în perioada începând cu 12.02.2014 Igor

Abușenco a fost deținut în penitenciarul nr. 13, informație care a rămas fără examinare și deci, s-a constatat calculul greșit a perioadei de detenție reieșind din raportul din 02.03.2020 nr. 2/2533(f.d. 18-21) și nu s-a inclus perioada din 01.11.2018-06.12.2018, dar a reținut datele prezentate prin raportul din 30.01.2023 nr. 2/1544(f.d. 168/170) unde este indicată perioada 01.11.2018-01.11.2018. La rejudecarea cauzei Colegiul Penal a indicat că instanța urmează să efectueze calculul matematic corect luându-se în considerație zilele deținute în arest preventiv și arest în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.13 Chișinău , precum și termenul de adresare cu această plângere.

1.9. La rejudecare, cauza a fost repartizată judecătorului Veaceslav Martînenco în mod automat-aleatoriu pe data de 27.03.2024, iar Igor Abușenco prin intermediul avocatului său a depus o cerere de concretizare a plângerii prin care: - a renunțat la pretențiile din plângerea inițială privind constatarea faptului deținerii lui Abușenco Igor în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare art. 3 CEDO și încasării despăgubirii materiale pentru aceasta încălcare. A solicitat constatarea faptului că Abușenco Igor timp de 753 zile (în perioade 06.02.2018-19.07.2018, 01.11.2018 -06.12.2018, 10.01.2019 - 20.05.2019, 20.05.2019-12.07.2019,12.07.2019-04.09.2019, 04.09.2019-20.01.2020,21.01.2020-16.07.2020) în calitate de condamnat, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, iar în condițiile art. 473⁴ alin. (5) CPP, de a acorda lui Abușenco Igor despăgubire bănească în suma totală de 75300 lei pentru perioada de 753 zile.

1.10 Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji-801/2024 din 21.05.2024, (judecător Veaceslav Martînenco), s-a admis parțial plângerea avocatului Bondarenco Oleg în interesele condamnatului Abușenco Igor, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, Abușenco Igor, născut la 27.03.1970, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în perioadele 06.02.2018 – 19.07.2018, 01.11.2018, 10.01.2019 – 17.07.2020, numărul de zile fiind – 718, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în rest plângerea s-a respins. Încheierea fiind contestată cu recurs.

1.11. Prin Decizia Colegiului penal al Curții de apel Chișinău din 18.11.2024 s-a respins ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr.4 Cricova, comisar-șef de justiție, Vitalie Falcă. S-a admis recursul avocatului Bondarenco Oleg în interesele condamnatului Abușenco Igor. S-a casat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 21.05.2024, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre prin care: S-a constatat faptul că, Abușenco Igor a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în Penitenciarul nr.13 Chișinău, pentru o perioadă de 753 zile (06.02.2018-19.07.2018, 01.11.2018-06.12.2018, 10.01.2019-20.05.2019, 20.05.2019-12.07.2019, 12.07.2019-04.09.2019, 04.09.2019-20.01.2020, 21.01.2020-17.07.2020) în calitate de condamnat. În condițiile art. 473⁴ Cod de procedură penală, pentru perioada de 753 zile de detenție în condiții inumane în penitenciarul nr. 13 Chișinău, s-a acordat lui Abușenco Igor, cu titlu de despăgubire, suma de bani în mărime de 37 650 (treizeci și șapte mii șase sute cincizeci) lei, sumă care urma a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al R.M.

1.12. La data de 06.05.2025 membrul Colegiului Disciplinar Schibin Vladislav a declarat abținere de la examinarea cauzei disciplinare în privința acțiunilor judecătorului Veaceslav Martînenco, care a fost admisă.

2.ARGUMENTELE SESIZĂRII

2.1. La 05 iunie 2024, în adresa Consiliului Superior al Magistraturii a fost înregistrată sesizarea avocatului Oleg Bondarenco în interesele cet. Igor Abușenco, prin care se solicită tragerea la răspunderea disciplinară a judecătorului Veaceslav Martînenco din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, în temeiul art. 4 al. (1) lit. b), g) și i) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor (nr.178 din 25.07.2014) pentru preținsele comiteri abateri disciplinare la

examinarea plângerii depuse de Igor Abușenco privind condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 CEDO.

2.2. În sesizare Oleg Bondarenco în interesele cet. Igor Abușenco a indicat că în fapt la 20.01.2020, în baza art. 473²- 473³ CPP, Abușenco Igor (avînd la acel moment statut de condamnat) a depus la Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) plîngere referitoare la condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 CEDO. În plîngere Abușenco Igor a solicitat instanței constatarea faptului că a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău timp de 193 zile în calitate de prevenit și timp de 575 zile în calitate de condamnat în condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 CEDO, precum și reducerea pedepsei cu titlu de compensare, proportional cu perioada în care s-a aflat în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO. A mai menționat că în perioada anilor 2020 - 2023, plîngerea a fost completată, a fost supusă examinării de 3 ori în prima instanță și în instanța de recurs, însă de fiecare dată încheierea emisă de prima instanță a fost casată de Curtea de Apel Chișinău cu trimiterea cauzei la rejudecare. Ca temei de casare a încheierilor emise de prima instanță și trimiterea cauzei la rejudecare, instanța de recurs a reținut în mod repetat fie omisiunea primei instanțe de a se pronunța în întregime asupra pretențiilor formulate în plîngere, fie admiterea repetată de către prima instanță a greșelilor de calcul în ceea ce privește termenul corect de detenție lui Abușenco Igor în condiții precare. Ultima decizie a Curții de Apel Chișinău de remitere cauzei la rejudecare a fost emisă la data de 05.02.2024, care a fost repartizată judecătorului Veaceslav Martînenco, ședința fiind stabilită pentru data de 25.04.2024. La ședința de judecată stabilită, a depus o cerere de concretizare a plîngerii prin care a renunțat la pretențiile din plîngerea inițială privind constatarea faptului deținerii lui Abușenco Igor în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare art. 3 CEDO și încasării despăgubirii materiale pentru aceasta încălcare. A menținut și a reiterat pretențiile din plîngere privind:

Constatarea faptului că Abușenco Igor timp de 753 zile (în perioade 06.02.2018-19.07.2018, 01.11.2018 -06.12.2018, 10.01.2019 - 20.05.2019, 20.05.2019- 12.07.2019,12.07.2019-04.09.2019, 04.09.2019-20.01.2020,21.01.2020-16.07.2020) în calitate de condamnat, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale;

-În condițiile art. 473⁴ alin. (5) CPP, - de a acordat lui Abușenco Igor despăgubire bănească în suma totală de 75300 lei pentru perioada de 753 zile (06.02.2018- 19.07.2018,01.11.2018 - 06.12.2018,10.01.2019 - 20.05.2019, 20.05.2019- 12.07.2019,12.07.2019 - 04.09.2019, 04.09.2019 - 20.01.2020, 21.01.2020- 16.07.2020) în care Abușenco Igor s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în calitate de condamnat.

Menționează că prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 2lji-801/2024 din 21.05.2024, s-a constatat faptul că Abușenco Igor a fost deținut în perioadele 06.02.2018-19.07.2018, 01.11.2018,10.01.2019-17.07.2020, numărul de zile fiind - 718, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, în rest (în partea ce privește pretenția privind acordarea lui Abușenco Igor a despăgubirii materiale pentru deținerea în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO) plîngerea s-a respins. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) n din 21.05.2024 a contestat-o în ordine de recurs la Curtea de Apel Chișinău.

Consideră că judecătorul Martînenco Veaceslav a comis mai multe abateri disciplinare grave și cu consecințe extrem de negative pentru Abușenco Igor și care discreditează puterea judecătorească, și anume judecătorul Martînenco Veaceslav a admis aceeași greșală de calcul a termenului de deținere a lui Abușenco Igor în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care a fost comisă anterior de către judecătorul Buzu Elizaveta la runda precedentă de examinare. Admiterea acestei greșeli a survenit prin neglijarea indicațiilor obligatorii ale instanței de recurs din ultima decizie a Curții de Apel Chișinău, o altă abatere disciplinară, judecătorul dl Martînenco Veaceslav a respins pretenția din plîngerea lui Abușenco Igor privind încasarea despăgubirii materiale pentru perioada deținerii în condiții de detenție contrar prevederilor art. 3 CEDO, soluție care este contrară legii și practicii judiciare constante, lipsită de temei, contradictorie, invocînd că Abușenco Igor urmează să se adreseze în procedura contencioasă nu a invocat nici un argument care ar împiedica soluționarea problemei acordării despăgubirii materiale în cadrul examinării cauzei date. Nu a invocat nici o procedura legală specială prevăzută pentru înaintarea unei asemenea cereri de chemare în judecată, nu s-a lăsat preocupat de echitatea și oportunitatea unei asemenea soluții care impune pe Abușenco Igor care se află timp de 4 ani în așteptarea soluției asupra plîngerii sale să urmeze o nouă procedura

legală îndelungată, să sesizeze o altă instanță de judecată cu o nouă acțiune, să suporte cheltuieli suplimentare de timp, de copiere actelor, de asistență juridică, cu toate că pretențiile lui pot fi foarte ușor să fie soluționate în cadrul examinării cauzei curente. Potrivit motivării încheierii adoptate, judecătorul Veaceslav Martînenko nu a formulat concluzia privind respingerea pretenției privind încasarea despăgubirii materiale pentru aflarea în detenție în condițiile contrare art. 3 CEDO, invocând pretinsa necesitatea adresării cu soluționarea chestiunii încasării despăgubirilor în procedura contencioasă separată. Prin analogie, rezultă că judecătorul a admis în principiu aceasta solicitare, urmând ca asupra cuantumului despăgubirii să se pronunțe instanța de drept civil, sau rezultă că judecătorul a restituit aceasta solicitare fără examinare. Însă, potrivit dispozitivului încheierii adoptate judecătorul a dispus respingerea plângerii în partea ce privește încasarea despăgubirii materiale pentru aflarea în detenție în condițiile contrare art. 3 CEDO - ca fiind neîntemeiată. Respingerea plângerii în aceasta parte ca fiind neîntemeiată potrivit regulilor procesului civil echivalează cu imposibilitatea adresării cu o nouă cerere în acest sens, iar un eventual proces civil urmând a fi încetat. Consideră că soluția adoptată referitor la respingerea pretenției din plîngere lui Abușenco Igor privind încasarea despăgubirii materiale pentru perioada deținerii în condiții de detenție contrar prevederilor art. 3 CEDO, judecătorul dl Veaceslav Martînenko a desconsiderat prevederile legale naționale și internaționale precum și practica judiciară în cauzele analogice, a emis o soluție contrară scopului și esenței remediei național preventiv și compensatoriu introdus prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, a privat clientul său (după peste 4 ani de așteptare) de dreptul de obținere a compensației materiale pentru deținerea sa în condiții precare de detenție timp de 753 zile, a creat prin soluție adoptată premise procesuale pentru zădărnicierea eventuală a obținerii de către clientul său a compensației ce i se cuvine în cazul revendicării acesteia printr-o procedura contencioasă separată.

2.3. La 10 iunie 2024, sesizarea nr. 590s-753p/m a fost repartizată pentru examinare inspectorului-judecător Ludmila Ouș.

2.4. Prin rezoluția inspectorului-judecător din 12 iulie 2024 în privința judecătorului Veaceslav Martînenko din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, s-a dispus pornirea procedurii disciplinare și începerea cercetării disciplinare, *în temeiul art. 4 al. (1) lit. b), g) și i) din Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.*

3.OPINIA MAGISTRATULUI

3.1 **Se reține** că inspecția judiciară a remis copia sesizării, dar și a rezoluției de începere a cercetării disciplinare judecătorului vizat cu solicitarea opiniei asupra argumentelor invocate. Opinia a fost prezentată de către magistrat la 16 iulie 2024. *În esență judecătorul a menționat că **alegațiile expuse de titularul sesizării reprezintă în sine o opinie personală sau un dezacord a avocatului și condamnatului cu încheierea emisă, de fapt fiind aceleași argumente care au fost expuse în recursul depus pe margine încheierii adoptate. Vis-a-vis de faptul că instanța de judecată la soluționarea repetată a plângerii a neglijat indicațiile date de instanța superioară la examinarea recursului a menționat că la examinarea plângerii în ședința de judecată avocatul prin cererea depusă a renunțat la o parte de solicitări/perioade invocate în plângerea inițială, prin urmare situația de fapt în speță s-a schimbat, astfel, argumentul avocatului nu poate fi reținut, or pe aceiași ordine de idei avocatul în ședința de judecată nu a obiectat raportul penitenciarului din data de 30.01.2023, deși acesta a fost cercetat în ședința de judecată. Referitor la alegațiile avocatului precum că, judecătorul nu a oferit condamnatului despăgubire bănească pentru perioada detenției sale în condiții de detenție contrare Convenției. Menționează că prevederile art. 473/2-473/4 din CPP, au fost modificate prin Legea nr.245 din 31.07.2023, în vigoare 22.08.2023. În acest sens notează că, legiuitorul a prevăzut acordarea unei sume bănești doar în două situații și anume atunci când dispune reducerea pedepsei condamnatului (acesta fiind scopul Legii mecanismului compensator) și este prezent în situația când după reducere termenului de pedeapsă a condamnatului pedeapsa aplicată fiind executată totalmente, iar privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea unei sume și în situația în care perioada de detenție a fost una mai mică de 10 zile.***

3.2 La data 29.04.2025 prin intermediul poștei electronice în adresa Plenului Colegiului Disciplinar din partea judecătorului Veaceslav Marținenco a parvenit explicații prin care solicită încetarea procedurii disciplinare din motiv că acțiunile descrise în raportul din 21 august 2024 a inspectorului – judecător al Inspecției Judiciare, Ludmila Ouș, nu întrunesc elementele constitutive a abaterilor disciplinare imputate și anume, art. 4 alin. (1) lit. b), g) și i) din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Privitor la constatările expuse în raportul Inspecției Judiciare ce ține de examinarea îndelungată timp de 4 ani și 7 luni a plângerii depuse de Igor Abușenco indică că nu-i pot fi imputate, odată ce examinarea îndelungată nu este în legătură de cauzalitate cu acțiunile sale, odată ce a examinat plângerea în 53 zile, în termenul de 3 luni prevăzut de art. 473³ alin. (4) Cod de procedură penală. Notează că, odată ce Inspecția judiciară a reținut la general faptele precum că, nu a executat indicațiile obligatorii ale instanței de recurs expuse în decizia Curții de Apel Chișinău din 05.02.2024 și astfel repetat a comis o greșeală admisă anterior de un alt judecător, fără a corobora și califica în raport cu ambele abateri disciplinare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. g) și i) din Legea nr. 178/2014, reiese că, o unică faptă imputată este calificată în baza a două abateri disciplinare diferite. Iar în lipsa unei individualizări a faptei imputate, calificării acesteia în raport cu toate elementele constitutive ale abaterilor disciplinare reglementate de art. (1) lit. g) și i) din Legea nr. 178/2014 și fără o motivare suficientă a acestora, consideră că, Inspecția judiciară a ajuns la concluzii pripite în raportul său. Evidențiază că, până la repartizarea plângerii, la materialele dosarului au fost administrate mai multe rapoarte din partea Penitenciarului nr. 13 Chișinău, fiind stabilite mai multe abateri, informații neveridice și contradictorii pe parcursul examinării cauzei, iar împreună cu cererile concretizate/modificate ale lui Abușenco Igor cu invocarea unor perioade diferite au creat confuzie. Mai menționează, că nu a admis o încălcare a obligației de serviciu manifestată prin neexecutarea indicațiilor obligatorii expuse în decizia din 05 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, după cum se impută, dar într-adevăr a comis o greșeală, una repetată admisă anterior de un alt judecător, fapt indicat expres de către Inspecția Judiciară. Notează că, Inspecția judiciară a reținut în raportul său, doar neglijența, fără a califica ca fiind o neglijență gravă după cum indică exigențele art. 4 alin. (1) lit. g) și i), iar această neglijență imputată s-a exprimat prin admiterea unei greșeli repetate comise anterior de către un alt judecător. Indică că la caz, nu se poate afirma neglijență gravă prin aceea că nu a executat indicațiile stabilite în decizia din 05 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău privitor la calcularea perioadei de detenție a lui Igor Abușenco, dar s-a comis o greșeală justificată rezonabil, în sensul art. 4 alin. (1) lit. g) din aceeași Lege, de următoarele circumstanțe. Și anume pe lângă faptul că, dosarul care a fost dedus judecății, a fost unul voluminos ce s-a datorat faptului că, acesta a fost de 3(trei) ori la instanța ierarhic superioară și în special, a fost generată de multiple cereri de concretizare/modificare a plângerii de către Igor Abușenco, care în cumul constituie o justificare rezonabilă care a generat admiterea aceleiași greșeli, comise anterior de alt judecător. Mai exact în ședința de judecată din 25 aprilie 2024, s-a vociferat faptul renunțării la unele pretenții din plângerea inițială, ceea ce a însemnat faptul că, la caz, este vorba despre prezenta unei noi plângeri cu obiect diferit celui care a fost examinat anterior. Totuși, nu s-a vociferat și individualizat fiecare perioadă în parte invocate în cererea de concretizare, nu s-a obiectat și invocat fiecare raport prezentat de către instituția penitenciară atât separat, cât și în coroborare. Mai menționează că în tot aceeași zi de 25 aprilie 2024, a examinat în total 10(zece) cauze legate de executarea pedepselor de către condamnați; 2(două) plângeri în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, 1(unu) demers de aplicare a măsurii preventive; 2(două) pronunțări pe cauze legate de executarea pedepselor de către condamnați; 4(patru) demersuri ale procurorilor legate de autorizarea măsurilor speciale de investigații și acțiuni de urmărire penală, cât și a studiat 4(patru) demersuri ale procurorilor legate de aplicarea măsurii preventive pe care le-a examinat în următoarea zi – 26 aprilie 2025(vineri). Iar aceste circumstanțe sunt esențiale și reprezintă justificare rezonabilă a faptului că, această greșeală și nu încălcare a obligațiilor de serviciu s-a datorat volumului extrem de mare de lucru în perioada în care a fost soluționată plângerea depusă de Igor Abușenco, cât și perioada până la ziua pronunțării încheierii – 21 mai 2024. Or, în zilele imediat următoare – 29 aprilie 2024 – 30 aprilie 2024; 01 mai 2024-03 mai 2024; 06 mai 2024-10 mai 2024; 13 mai 2024 – 17 mai 2024 și 20 mai 2024 respectiv, deși a fost perioada sărbătorilor pascale, totuși au fost petrecute în jur de 55 de ședințe de judecată, au fost pronunțate 44 de hotărâri motivate pe fondul cauzelor examinate. La fel, au fost examinate 128 de demersuri le procurorilor legate de acțiuni de urmărire penală și măsuri speciale de investigație, cât și au fost examinate 26 demersuri cu privire la aplicarea s-au prelungirea măsurilor preventive. Totodată aceste circumstanțe indică și la lipsa vinovăției manifestate prin neglijență gravă din partea sa. Apreciind faptele imputate judecătorului în raportul Inspecției judiciare și încadrate în baza art. 4 alin. (1) lit. g) și i) din Legea nr. 178/2014, prin prisma întrunirii obligatorii a elementelor componenței abaterii disciplinare, consideră că, în faptele imputate, lipsește vinovăția sa. Or, dincolo

de constatarea formală privitor la neexecutarea indicațiilor obligatorii a instanței de recurs, se atestă că acest fapt se datorează unor circumstanțe independente de voința judecătorului și această greșeală, după cum invocă însuși Inspekția judiciară, se justifică în mod rezonabil în baza argumentelor invocate supra. Mai indică că circumstanțe ce a generat repetarea greșelii anterioare și trimiterea la raportul instituției penitenciare în care era admisă o eroare de calcul a fost și din cauza confuziei a renunțării la pretențiile din plângerea inițială și drept consecință, la schimbarea situației. Admiterea greșelii repetate imputate de către Inspekția judiciară reprezintă un calcul greșit și nu o încălcarea a normelor imperative materiale sau procesuale, în sensul art. 4 alin. (1) lit. g) și i) din Legea 178/2014, or judecătorul a admis plângerea, a constatat deținerea în condiții contrare art. 3 CEDO, însă a admis o greșeală de calcul și nu o încălcare a normelor imperative. Mai mult, prin decizia din 18 noiembrie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată încheierea din 21 mai 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana(judecător: Martînenco Veaceslav) și s-a remediat situația privitor la calculul greșit a perioadei de detenție, prin ce s-a evitat încălcarea drepturilor și intereselor legitime ale lui Igor Abușenco. La fel, în sesizarea depusă de Igor Abușenco acesta a invocat că, lezarea drepturilor și intereselor sale se va manifesta prin faptul că, cel mai probabil cauza iarăși va fi restituită la rejudecare și există o incertitudine totală privitor la termenul de examinare, fapt ce nu s-a adevărit, or instanța de recurs a înlăturat greșeala de calcul și s-a expus pe fond, prin ce nu s-a admis lezarea drepturilor și intereselor legitime ale lui Igor Abușenco.

Privitor la abaterea disciplinară întemeiată în baza art.4 alin.1 lit. b) din Legea nr.178/2024 cu privire la respingerea pretenției de încasare a despăgubirii materiale, indică că nu este contrară prevederilor art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală, după cum a reținut Inspekția judiciară, ci s-a datorat interpretării normelor de drept și intimii convingeri a judecătorului, în sensul art. 26 alin. (2) Cod de procedură penală care stipulează că, judecătorul judecă materialele și cauzele penale conform legii și propriei convingeri bazate pe probele cercetate în procedura judiciară respectivă. Iar instanța de recurs, în urma examinării recursului declarat de către Igor Abușenco, prin decizia din 18 noiembrie 2024 a reținut că, „actuala redacție a mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală **nu prevede expres** posibilitatea compensării financiare a detenției în condiții precare, dacă persoana la momentul examinării plângerii nu se mai află în locul de detenție. Consideră că, concluziile Inspekției judiciare privind emiterea unei soluții contrare art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală și contrare practicii judiciare, sunt neîntemeiate și care urmează a fi apreciate critic. Prin această soluție privitor la respingerea pretenției privitor la acordarea despăgubirii materiale și indicarea la faptul posibilității depunerii unei acțiuni civile, lui Igor Abușenco direct nu i s-a lezat drepturile și interesele legitime. Or, odată ce încheierea din 21 mai 2024 a judecătorului Veaceslav Martînenco nu era definitivă și irevocabilă, acesta prin intermediul căii de atac recursul a obținut despăgubirea materială și s-a evitat cauzarea unui prejudiciu acestuia. Reiterează că, instanța de recurs deși a acordat despăgubirea materială, totuși a reținut expres că, redacția actuală a legislației procesual penale și anume art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală, nu prevede expres posibilitatea compensării financiare a detenției în condiții precare, dacă persoana la momentul examinării plângerii nu se mai află în locul de detenție. La caz, lipsește pretinsa faptă ilicită imputată de către Inspekția judiciară, cât și un alt element obligatoriu al componenței disciplinare prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 178/2014 care prevede expres, lezarea directă prin încălcare admisă/pronunțarea hotărârii a drepturilor și intereselor legitime ale petiționarului Igor Abușenco.

4.POZIȚIA INSPECTEI JUDICIARE

4.1. Potrivit constatărilor inspectorului-judecător din raportul nr. 590s-753p/m din 21.08.2024 a reținut că plângerea depusă în baza art. 473/2 CPP în interesele lui Abușenco Igor , se află pe rolul instanțelor judecătorești timp de 4 ani și 7 luni, deși, asemenea plângeri se examinează în termen maxim de 3 luni, conform art. 473³ alin. (4) din Codul de procedură penală, care prevede termenul maxim de examinare a plângerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului este de 3 luni. Se atestă că, la 11.01.2021, Abușenco Igor a fost eliberat din detenție în legătură cu expirarea termenului de ispășire al pedepsei. Datorită procedurilor îndelungate de examinare a plângerii de către instanțele judecătorești, Abușenco Igor a fost în imposibilitate de a beneficia de reducerea pedepsei pentru aflarea în detenție în condiții precare conform prevederilor art. 473/2-473/4 din Codul de procedură penală. A mai reținut că judecătorul Martînenco Veaceslav a admis mai multe abateri disciplinare la examinarea plîngerii condamnatului Abușenco Igor împotriva administrației instituției penitenciare, și anume

4.2. Judecătorul Martînenko Veaceslav a admis aceeași greșeală de calcul a termenului de deținere a lui Abușenco Igor în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care a fost comisă anterior de către judecătorul dna Buzu Elizaveta la runda precedentă de examinare a plângerii, or, admiterea acestei greșeli a survenit prin neglijarea indicațiilor obligatorii ale instanței de recurs din decizia Curții de Apel Chișinău din 05.02.2024, încălcând prevederile art. art. 436, 451, 473/2-473/4 CPP.

4.3. Potrivit plângerii înaintate de Abușenco Igor și materialelor dosarului, acesta a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în calitate de condamnat **timp de 753 zile**, în perioadele 06.02.2018 — 19.07.2018, 01.11.2018 - 06.12.2018, 10.01.2019 - 20.05.2019, 20.05.2019 - 12.07.2019, 12.07.2019 - 04.09.2019, 04.09.2019 - 20.01.2020, 21.01.2020-16.07.2020. Însă, prin încheierea din 21.05.2024, s-a **conchis eronat** că Abușenco Igor a fost deținut în cadrul Penitenciarului nr. 13 mun. Chișinău în calitate de condamnat **timp de 718 zile** în perioadele 06.02.2018- 19.07.2018, 01.11.2018, 10.01.2019 — 17.07.2020, - diferența între timpul real de detenție (753 zile) și timpul calculat de instanța (718 zile) constituind **35 zile**. La concret, judecătorul nu a luat în calcul perioada de la **01.11.2018 - 06.12.2018 (36 zile)**, indicând greșit în calcul perioada de **01.11.2018** (ce reprezintă doar o zi).

4.4. Mai mult decât atât, exact aceeași problema a calculului greșit a perioadei deținerii lui Abușenco Igor în detenție în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 13 Chișinău (718 zile în locul perioadei de 753 zile) deja a fost abordată de către avocat în ordine de recurs, la contestarea încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji-54/2022 din 15.03.2023.

4.5. Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji-801/2024 din 21.05.2024 este nemotivată, conține concluzii neclare, incomplete, incerte, fără a se arăta o apreciere a argumentelor invocate în plângere și cel mai probabil - urmează să fie în mod repetat transmisă la rejudecare a 5 oară S-a mai indicat că deși, judecătorul în încheiere **a constatat faptul deținerii lui Abușenco Igor în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții de detenție contrar prevederilor art. 3 CEDO**, acesta a respins pretenția privind acordarea despăgubirii bănești pentru încălcarea constatată. În motivarea respingerii acestui capăt din plângere, judecătorul i-a recomandat lui Abușenco Igor dacă va considera de cuviință este în drept să se adreseze cu acțiune separată în procedura contencioasă în vederea reparării prejudiciului cauzat pentru condiții precare de detenție, or, normele legale prevăzute de Cod de procedura penală nu prevăd imperativ competențe la judecător de instrucție privind încasarea sumei bănești pentru persoanele eliberate din detenție.

4.6. Soluția judecătorului la acest capitol este în contradicție cu prevederile legii art. 473⁴ alin. (5) CPP, este lipsită de temei faptic și juridic și este contrară jurisprudenței naționale și internaționale. Concluzia judecătorului despre faptul că normele legii procesual-penală nu prevăd competențe judecătorului de instrucție de a acorda despăgubiri bănești persoanelor deținute în condiții degradante de detenție contrară prevederilor art. 3 CEDO este contrară prevederilor art. 473²-473⁴ CPP, or, acest lucru este prevăzut expres în prevederile nominalizate.

4.7. Datorită procedurilor îndelungate de examinare de către instanțele judecătorești a plângerii lui Abușenco Igor, depusă în baza art. 473/2 CPP, care se află pe rolul instanțelor judecătorești (din 20.01.2020) **timp de 4 ani și 7 luni**, iar, la **11.01.2021**, Abușenco Igor a fost eliberat din detenție în legătură cu expirarea termenului de ispășire al pedepsei acesta **a fost în imposibilitate de a beneficia de reducerea pedepsei** pentru aflarea în detenție în condiții precare în baza art. 473/4 CPP.

4.8. Judecătorul Veaceslav Martînenko a formulat o concluzie care este în contradicție vădită cu prevederile legii art. 473²-473⁴ CPP, cu practica judiciară națională și recomandările CEDO, o concluzie care vine să pună la îndoială valabilitatea, eficacitatea aplicării remediului preventiv și compensator prevăzut de dispozițiile nominalizate.

4.9. Iar toate aceste acțiuni/inacțiuni ale magistratului nominalizate supra la examinarea plângerii lui Abușenco Igor cad sub incidența abaterilor disciplinare prevăzute de **art. 4 alin. (1) lit. g) și i)** din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspundere disciplinară a judecătorilor, și *anume, încălcarea, din motive imputabile judecătorului și fără să existe o justificare rezonabilă, a unei obligații de serviciu, inclusiv a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, care a afectat în mod direct drepturile, libertățile și interesele legitime ale participanților la proces și încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției.*

4.10. Inspecția Judiciară a mai reținut că judecătorul Veaceslav Martînenko prin recomandarea petiționarului să se adreseze în instanța de judecată de drept civil cu o acțiune separată de revendicare a compensației pentru deținerea sa în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO este inechitabilă și contrară prevederilor art. 473²- 473⁴ Cod de procedură penală. Iar acțiunile respective constituie abatere disciplinară prevăzută de art. **4 alin.1 lit.b) din Legea nr. 178 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.**

4.11. Și anume, soluția adoptată referitor la respingerea pretenției din plîngere lui Abușenco Igor privind încasarea despăgubirii materiale pentru perioada deținerii în condiții de detenție contrar prevederilor art. 3 CEDO, judecătorul Veaceslav Martînenko a desconsiderat prevederile legale naționale și internaționale precum și practica judiciară în cauzele analogice, a emis o soluție contrară scopului și esenței remediei național preventive și compensatorii introdus prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, l-a privat pe Abușenco Igor (după peste 4 ani și 7 luni de așteptare) de dreptul de obținere a compensației materiale pentru deținerea sa în condiții precare de detenție, a creat prin soluție adoptată premise procesuale pentru zădărnicierea eventuală a obținerii de către reclamant a compensației ce i se cuvine în cazul revendicării acesteia printr-o procedura contencioasă separată.

4.12. La emiterea încheierii, judecătorul Martînenko Veaceslav a respins și pretenția din plîngerea lui Abușenco Igor privind încasarea despăgubirii materiale pentru perioada deținerii în condiții de detenție contrar prevederilor art. 3 CEDO, soluție care nu este motivată, nu se indică temeiul legal de respingere. Deși, judecătorul în încheiere a constatat faptul deținerii lui Abușenco Igor în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții de detenție contrar prevederilor art. 3 CEDO, acesta a respins pretenția privind acordarea despăgubirii bănești pentru încălcarea constatată. În motivarea respingerii acestui capăt din plîngere, judecătorul i-a recomandat lui Abușenco Igor dacă va considera de cuviință este în drept să se adreseze cu acțiune separată în procedura contencioasă în vederea reparării prejudiciului cauzat pentru condiții precare de detenție, din motiv că normele legale prevăzute de Cod de procedură penală nu prevăd imperativ competențe la judecător de instrucție privind încasarea sumei bănești pentru persoanele eliberate din detenție.

4.13. Consideră că soluția judecătorului la acest capitol este în contradicție cu prevederile legii art. 473⁴ alin. (5) CPP, este lipsită de temei factual și juridic și este contrară jurisprudenței naționale și internaționale.

4.14. Concluzia judecătorului despre faptul că normele legii procesual-penale nu prevăd competențe judecătorului de instrucție de a acorda despăgubiri bănești persoanelor deținute în condiții degradante este contrară prevederilor art. 473/2-473⁴ CPP, or, acest lucru este prevăzut expres în prevederile art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală, dispoziții legale în temeiul cărora plîngerea lui Abușenco Igor a fost înaintată și examinată.

4.15. Inspecția judiciară a conchisă că există o bănuială rezonabilă că, în acțiunile/inacțiunile magistratului Veaceslav Martînenko din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, sunt prezente elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. b), g) și i) din Legea nr. 178 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

5. POZIȚIA PARTICIPANȚILOR ÎN ȘEDINȚĂ

5.1 În ședință inspectorul – judecător Ludmila Ouș, și-a susținut raportul în baza circumstanțelor de fapt și de drept, menționând că cele indicate în Raport în acțiunile magistratului vizat se întrunesc elementele abaterilor disciplinare, stabilite la lit. b), g), i) din alin. (1) art. 4 a Legii nr. 178 din 25.07.2014. La solicitarea de a concretiza care acțiuni constituie pentru fiecare abatere disciplinară a menționat că la lit. b) ar fi neexecutarea de către judecătorul Veaceslav Martînenko a indicațiilor obligatorii a instanței superioare, emiterea unui act din neglijență încălcând drepturile și libertățile condamnatului, și anume deși judecătorul a constatat că a fost deținut în condiții contrare CEDO a emis o hotărâre ilegală prin respingerea mecanismului compensatoriu, explicîndu-i că urmează să se adreseze separat cu acțiune civilă ceea ce în viziunea sa este contrar normelor CPP, la fel ar fi și faptul că Abușenco Igor a fost lipsit de posibilitatea reducerii pedepsei. La lit. g) alin. (1) art. 4 a Legii nr. 178 din 25.07.2014 ar fi termenul general la care a fost examinată plîngerea în decurs de 4 ani, iar la lit. i) ar fi încălcarea normelor imperative prevăzute de art. 336, 451, 473⁴ CPP

5.2 În ședința avocatul Păpușoi Dan, în interesele judecătorului Martînenko Veaceslav a susținut explicațiile remise prin poșta electronică de către ultimul.

6. CADRUL LEGAL INVOCAT DE INSPECȚIA JUDICIARĂ

Prevederile art. 1 alin. (2), art. 15 alin. (1) lit. b), c) și d), art. 21 din **Legea 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului:**

Articolul 1. Judecătorul, purtător al puterii judecătorești

(2) Judecătorul este persoana investită constituțional cu atribuții de îndeplinire a justiției, pe care le execută în baza legii.

Articolul 15. Obligațiile judecătorilor

(1) Judecătorii sînt obligați: b) să asigure apărarea drepturilor și libertăților persoanelor, onoarei și demnității acestora; c) să respecte întocmai cerințele legii la îndeplinirea justiției și să asigure interpretarea și aplicarea uniformă a legislației; d) să se abțină de la fapte care dăunează intereselor serviciului și prestigiului justiției, care compromit cinstea și demnitatea de judecător, provoacă îndoieli față de obiectivitatea lor;

Articolul 21. Răspunderea disciplinară a judecătorilor

(1) Judecătorii poartă răspundere disciplinară în modul stabilit de Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

(2) Anularea sau modificarea hotărîrii judecătorești atrage răspundere în condițiile Legii nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor dacă judecătorul care a pronunțat-o a încălcat legea intenționat sau ca urmare a unei neglijențe grave.

Art. 1 alin. (2), art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1), art. 6 alin. (1), art. 17 din **Legea 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească:**

Articolul 1. Puterea judecătorească

(2) Justiția se îndeplinește în numele legii.

Articolul 4. Sarcinile instanțelor judecătorești

(1) Instanțele judecătorești îndeplinesc justiția în scopul apărării și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor și ale asociațiilor acestora, ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor.

Articolul 5. Îndeplinirea justiției în strictă conformitate cu legislația

(1) Justiția se îndeplinește în strictă conformitate cu legislația.

Articolul 6. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Articolul 17. Judecarea cauzelor

Cauzele în materie civilă, penală sau în alte materii se judecă de către instanțele judecătorești în condițiile normelor procesuale.

Prevederile Codului de procedură penală

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 10. Respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane

(1) Toate organele și persoanele participante la procesul penal sînt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei.

(4) Orice persoană este în drept să-și apere prin orice mijloc neinterzis de lege drepturile, libertățile și demnitatea umană, lezate sau limitate nelegitim în cursul procesului penal.

(5) Prejudiciul cauzat drepturilor, libertăților și demnității umane în cursul procesului penal se repară în modul stabilit de lege.

Articolul 436. Procedura de rejudecare și limitele acesteia

(2) Pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sînt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.

Articolul 451. Procedura de rejudecare și limitele acesteia

Procedura de rejudecare și limitele acesteia se reglementează de prevederile art.436, care se aplică în mod corespunzător.

Articolul 473². Plîngerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului

(1) Plîngerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară în care se deține condamnatul, după caz, din care a fost eliberat. Alin. (3) Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Articolul 473³. Examinarea plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului și sarcina probațiunii

(1) *Plîngerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului se examinează de către judecătorul de instrucție, cu participarea condamnatului sau a preveniturii și, după caz, a avocatului acestuia și a reprezentantului administrației instituției penitenciare.*

(4) *Termenul maxim de examinare a plîngerii referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului este de 3 luni. În termenul maxim de 3 luni nu se include termenul acordat condamnatului pentru detalierea pretențiilor.*

Articolul 473⁴. Soluția instanței de judecată

(1) *La evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părți, cît și rapoartelor instituțiilor naționale și internaționale în domeniu.*

(4) *În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473² alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. Instanța de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

(5) *În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473² alin.(3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente.*

(5¹) *În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și perioada încălcării condițiilor de detenție este mai mică de 10 zile, instanța de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de pînă la 2 unități convenționale pentru fiecare zi de detenție în condiții precare.*

(6) *În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473² alin.(3), persoanele condamnate la detenție pe viață nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acțiune civilă.*

(7) *Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin. (4) și (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăției organului care pune în executare sentința sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ.*

Articolul 120 din Constituția Republicii Moldova

Este obligatorie respectarea sentințelor și a altor hotărîri definitive ale instanțelor judecătorești, precum și colaborarea solicitată de acestea în timpul procesului, al executării sentințelor și a altor hotărîri judecătorești definitive.

Art.24 din Constituție Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

Art.3 CEDO nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

7. APRECIEREA PLENULUI COLEGIULUI DISCIPLINAR.

7.1. Audiind poziția părților, examinînd materialele cauzei disciplinare, în temeiul și limitele raportului prezentat de inspectorul-judecător, Plenul colegiului disciplinar consideră necesar a înceta cauza disciplinară pe motiv că nu a fost comisă o abatere disciplinară.

7.2 Se reține, că potrivit art.3 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, *judecătorii răspund disciplinar pentru comiterea abaterilor disciplinare, în cazurile în care fapta constituie o abatere disciplinară în conformitate cu art.4.*

7.3 Plenul Colegiul disciplinar remarcă faptul, că potrivit sensului legii, judecătorul poate fi atras la răspundere disciplinară doar în cazul în care, în urma verificării argumentelor sesizării, s-a constatat existența circumstanțelor de fapt și de drept care stabilesc faptul comiterii unei abateri disciplinare de către judecător.

7.4 În acest sens Plenul Colegiului disciplinar subliniază că, pentru a reține în sarcina judecătorului săvârșirea unei abateri disciplinare, urmează a se stabili dacă abaterea disciplinară *este prevăzută de lege*, dacă în acțiunile judecătorului sînt întrunite elementele constitutive ale acesteia: *latura obiectivă și subiectivă*, în lipsa unuia dintre aceste elemente abaterea disciplinară nu există și în aceste condiții *nu poate fi angajată răspunderea disciplinară a judecătorului.*

7.5 Astfel, caracterul imputabil al motivelor invocate, urmează a fi apreciat în corespundere cu prevederile Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, din reglementările căreia rezultă că, judecătorul poartă răspundere disciplinară dacă a încălcat legea intenționat sau ca urmare a unei neglijențe grave.

Or, pentru ca o faptă să poată fi considerată abatere disciplinară trebuie să aibă un caracter ilicit și să fie comisă din motive imputabile judecătorului.

7.6 În temeiul art.34 alin.(5) din Legea nr. 178 din 25-07-2014 *''cauza disciplinară se examinează doar în limitele raportului inspecției judiciare, întocmit în conformitate cu prevederile art.26 alin.(2) ''.*

7.7 Astfel, potrivit raportului prezentat, acțiunile judecătorului Veaceslav Martînenco de la Judecătoria Chișinău sediul Ciocana au fost încadrate de inspecția judiciară în baza art.4 alin.(1) lit.b), g) și i) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, potrivit căror constituie abatere disciplinară:

b) *adoptarea unei hotărâri judecătorești prin care intenționat sau din neglijență gravă, au fost încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau juridice, garantate de Constituția RM și de tratatele internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte;*

g) *încălcarea, din motive imputabile judecătorului și fără să existe o justificare rezonabilă, a unei obligații de serviciu, inclusiv a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile, libertățile și interesele legitime ale participanților la proces sau ale altor persoane;*

i) *încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției.*

Cu privire la abaterea disciplinară întemeiată în baza art. 4 alin. (1) lit. g) și i) din Legea nr. 178/2014;

7.9. De menționat și faptul, că Inspecția judiciară în Raportul prezentat, fără a individualiza în raport cu ambele norme de drept a reținut următoare fapte calificate ca abateri disciplinare în ***baza art. 4 alin. (1) lit. g) și i) din Legea nr. 178/2014***, și anume magistratul Veaceslav Martînenco, la rejudecarea plîngerii, nu a executat indicațiile instanței de recurs care sînt obligatorii, ceea contravine art. 436 CPP și din neglijență a admis aceeași greșeală de calcul a termenului de deținere a lui Abușenco Igor în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care a fost comisă anterior de către judecătorul care a examinat plîngerea; este nemotivată, conține concluzii neclare, incomplete, incerte, lipsită de temei faptic și juridic; a formulat o concluzie care este în contradicție vădită cu prevederile legii art. 473²-473⁴ CPP, cu practica judiciară națională și recomandările CEDO; imposibilitatea lui Abușenco Igor de a beneficia de reducerea pedepsei prin examinarea îndelungată de către instanțele judecătorești a plîngerii acestuia.

Potrivit constatărilor reținute în raport, inspectorul judecător a indicat ca norme

imperative prevederile art. 15 alin. (1) lit a), b) c) și d) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, art. 1 alin. (2), art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1), art. 6 alin. (1), art. 17 din Legea 514 din 06.07.1995 privind organizarea judecătorească; **art.art. 7 alin. (1)-(2), 10 alin. (1), (4)-(5), 436, 451, 473²-473⁴ Cod de procedură penală, art. 24, 120 din Constituție, art. 3 CEDO.**

7.10. Plenul Colegiului disciplinar menționează ca pentru a reține acțiunile judecătorului sub aspectul lit.g) art.4 din Lege, ca încălcare a unei obligații de serviciu, inclusiv a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, urmează de constatat ca motivele de încălcare a obligației de serviciu, inclusiv a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură sunt imputabile judecătorului și nu există o justificare rezonabilă, precum și ca aceasta încălcare a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

7.11. Se mai reține că în temeiul normei prevăzute de art.4 al.1 lit.i) din Legea nr.178 că încălcare a normele imperative în procesul de înfăptuire a justiției sunt acelea, care impun o anumită conduită, de la care ele nu pot deroga, adică nu pot fi stabilite alte reguli pentru raportul lor juridic decât cele impuse. Prin normele imperative se poate cere săvârșirea unei acțiuni sau abținerea de la săvârșirea unei acțiuni, prin obligarea la un comportament de la care subiecții de drept nu se pot abate.

Deci, normele de drept imperativ sunt acelea care impun subiectelor de drept o acțiune sau le obligă la o abstențiune, care stabilesc o conduită univocă și strict determinată la care subiectul de drept este obligat sau care îi este interzisă subiectului de drept și care, sub sancțiune, nu permit să se deroge de la ele sau să nu se aplice.

Sub aspectul laturii subiective, pentru a reține existența abaterii disciplinare art.4 al.1 lit.i) din Legea nr.178 este necesare ca judecătorul cu intenție sau cu neglijență gravă să urmărească scopul încălcării normelor imperative.

Astfel aplicarea normelor imperative urmează a fi efectuată în baza unor reguli stabilite de lege. Dacă o norma nu este clară sau permite discreția judecătorului, atunci aceasta nu ar putea fi calificată ca norma imperativă, și respectiv nu ar putea fi angajată răspunderea disciplinară.

7.12. La caz, prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 21ji-801/2024 din 21.05.2024, (judecător Veaceslav Martînenko), s-a admis parțial plângerea avocatului Bondarenco Oleg în interesele condamnatului Abușenco Igor, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. S-a constatat faptul că, Abușenco Igor, născut la 27.03.1970, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 - Chișinău în perioadele 06.02.2018 – 19.07.2018, 01.11.2018, 10.01.2019 – 17.07.2020, numărul de zile fiind – 718, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în rest plângerea s-a respins.

Totodată din conținutul încheierii rezultă că condamnatului Abușenco Igor i s-a explicat că *”acesta poate să se adreseze cu acțiune separată în procedura contencioasă în vederea reparării prejudiciului cauzat pentru condiții precare de detenție care contravin prevederilor art. 3 CEDO, pentru perioada de 718 de zile în calitate de condamnat, dacă va considera de cuviință, or normele legale prevăzute în CPP nu prevăd imperative competențe la judecătorul de instrucție privind încasarea sumei bănăști, la examinarea unor asemenea plângeri pentru persoanele eliberate din detenție,,.*

7.13. La fel, s-a mai constatat ca cauza respectivă pînă a se afla în gestiunea judecătorului Veaceslav Martînenko a mai constituit obiect de examinare în instanță. Mai exact, plângerea lui Igor Abușenco a fost depusă la 20 ianuarie 2020, fiind examinată inițial în prima instanță de către judecătorul Victor Rățoi (încheierea din 06 aprilie 2020), instanța de apel (decizia din 30 septembrie 2020), apoi după rejudecare de către judecătorul în prima instanță Roman Mazureț (încheierea din 13 mai 2021), de către instanța de apel (decizia din 09 noiembrie 2021), după rejudecare de către judecătorul în prima instanță Buzu Elizaveta (încheierea din 15 martie 2023) de către instanța de apel (decizia din 05 februarie 2024).

7.14. Prin decizia din 05 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că, la materialele dosarului era informația(f.d. 8) de unde reiese că, în perioada începând cu 12.02.2014 Igor Abușenco a fost deținut în penitenciarul nr. 13, informație care a rămas fără examinare și deci, s-a constatat calculul greșit a perioadei de detenție reieșind din raportul din

02.03.2020 nr. 2/2533(f.d. 18-21) și nu s-a inclus perioada din 01.11.2018-06.12.2018, dar a reținut datele prezentate prin raportul din 30.01.2023 nr. 2/1544(f.d. 168/170) unde este indicată perioada 01.11.2018-01.11.2018. La rejudecarea cauzei Colegiul Penal a indicat că instanța urmează să efectueze calculul matematic corect luându-se în considerație zilele deținute în arest preventiv și arest în calitate de condamnat în Penitenciarul nr.13 Chișinău , precum și termenul de adresare cu această plângere.

7.16. Astfel, Plenul Colegiului Disciplinar relevă că simpla constatare a prevederii faptei prejudiciabile în materia răspunderii disciplinare nu este suficientă pentru calificarea acesteia drept o abatere disciplinară. O asemenea calificare poate fi dată numai în măsura în care fapta a fost săvârșită cu vinovăție (sub formele prevăzute de Legea nr. 178/2014).

Art. 4¹ din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor dezvoltă noțiunile de abatere disciplinară săvârșită *prin intenție* sau *prin neglijență gravă*.

Atât acțiunea, cât și inacțiunea prejudiciabilă trebuie să reprezinte o manifestare psihică conștientă și volitivă a persoanei. *Intenția ca formă de vinovăție*, condiție obligatorie pentru constatarea existenței unei abateri disciplinare, se manifestă faptul că judecătorul încalcă conștient norme de drept material ori procesual, își dă seama de consecința prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale și urmărește ori admite survenirea consecinței respective.

Neglijența gravă ca formă de vinovăție, condiție obligatorie pentru constatarea existenței unei abateri disciplinare, se manifestă prin admiterea încălcării unor norme de drept material ori procesual, fără a-și da seama de o eventuală consecință prejudiciabilă a acțiunii sau inacțiunii sale, deși putea și trebuia să o prevadă, ori considerând neîntemeiat că această consecință prejudiciabilă nu se va produce.

Totodată, în cazul neglijenței grave, *lipsa de previziune* manifestată de judecător trebuie să fie *inexplicabilă* din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului, *să nu aibă nicio legătură cu particularitățile situației* judecate care ar face-o înțeleasă și să reiasă dintr-o abordare care este contrară practicii judiciare uniforme.

De asemenea, caracterul intenționat și neglijența gravă reprezintă o condiție *sine quan non* pentru tragerea la răspundere disciplinară a judecătorului în temeiul art. 4 alin. (1) al Legii nr. 178, circumstanțe care în speță lipsesc.

7.17. Prin urmare, Plenul menționează că atragerea judecătorului la răspunderea disciplinară devine posibilă drept consecință a exercitării atribuțiilor cu rea-credință sau neglijență gravă, situație ce nu se atestă la caz.

7.18. Astfel, în speță fără a contesta faptul că judecătorul urma să manifeste mai multă diligență la examinarea rapoartelor ce țin de calculul termenului de deținere a lui Abușenco Igor , Plenul Colegiului Disciplinar atestă că nu orice încălcare , chiar și cea care are un rezultat negativ procesual poate genera răspunderea disciplinară în baza legii nr.178. Or, răspunderea disciplinară poate fi atrasă numai de greșelile care au un caracter *evident, neîndoielnic și lipsit de orice justificare*, fiind în vădită contradicție cu dispozițiile legale, fapt care la caz nu a fost stabilit.

O norma nu este imperativă doar pentru că subiectul a suportat careva careva consecințe , antrenarea răspunderii disciplinare survenind doar după constatarea nemijlocită și cumulativă în acțiunile judecătorului a celor două condiții latura obiectivă și subiectivă.

7.19. La fel, eroare admisă la emiterea actului judecătoresc cu privire la existența unei situații de fapt ori asupra existenței sau conținutului unui act normativ constituie temei de anulare, ci nu de răspundere disciplinară.

7.20. Reprezintă relevanță și concluziile Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr. 12 din 7 iunie 2011, în care s-a stabilit că, pentru angajarea răspunderii judecătorului nu este suficientă existența unei erori judiciare cauzatoare de prejudiciu drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Aceasta devine imputabilă judecătorului drept consecință a exercitării atribuțiilor cu „rea-credință” sau „neglijență gravă”. În acest context, Curtea a subliniat că judecătorii beneficiază de imunitate în exercitarea justiției. Așadar, pentru a se reține „grava neglijență” este necesar ca judecătorul să manifeste o conduită de încălcare flagrantă a unor îndatoriri elementare profesionale cu consecințe grave asupra înfăptuirii actului de justiție.

În această ordine de idei, se deduce că în sfera răspunderii disciplinare se includ numai acele încălcări ale normelor de drept material și procedural, care pun în discuție valabilitatea actelor judecătorești, pentru care un observator rezonabil (persoană informată și de bună credință)

nu poate găsi o justificare. Existența condițiilor, la întrunirea cărora un judecător poate fi supus răspunderii disciplinare este necesară pe motiv că, judecătorii în activitatea lor trebuie să dețină puterea de a-și exercita responsabilitățile judiciare, având obligația de a asigura aplicarea corectă a legii și instrumentarea cauzelor în mod echitabil, eficient și în termen rezonabil.

7.21. La caz, se atestă că la stabilirea perioadelor deținerii în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenție de către instanța de fond, judecător Veaceslav Martînenco a fost admisă o eroare la calculul matematic, fapt constatat de însuși Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău în Decizia din 18.11.2024 reflectat în pct.1.11 din prezenta Hotărâre.

7.22. La fel, Plenul va lua în calcul și faptul că pe parcursul examinării cauzei Igor Abușenco a depus mai multe cereri de concretizare/modificare a plîngerii invocând și perioade diferite, inițial prin plângerea la 20 ianuarie 2020, a solicitat constatarea că Abușenco Igor a fost deținut în calitate de condamnat în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, pentru perioada 06.02.2018-06.04.2020; 12.02.2014-02.09.2014; ulterior, la rejudicare a concretizat pretenția și a solicitat constatarea încălcării drepturilor pentru aflarea în condițiile de detenție conform art. 3 CEDO și acordarea unei despăgubiri materiale, indicându-se o nouă perioadă de detenție 06.02.2018-11.01.2021, la următoare rejudicare, Igor Abușenco iarăși a depus o cerere suplimentară, prin care a solicitat deja constatarea faptului deținerii în detenție contrar art. 3 CEDO în perioada 12.02.2014-02.09.2014 – 193 zile și perioada 06.02.2018-16.07.2020 – 753 zile, cât și despăgubiri materiale pentru toată această perioadă, la următoare rejudicare în instanța de fond, judecător Veaceslav Martînenco în ședința din 25.04.2024 a depus o cerere de concretizare a plîngerii prin care: - a renunțat la pretențiile din plângerea inițială privind constatarea faptului deținerii lui Abușenco Igor în calitate de prevenit în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare art. 3 CEDO și încasării despăgubirii materiale pentru aceasta încălcare. A solicitat constatarea faptului că Abușenco Igor timp de 753 zile (în perioade 06.02.2018-19.07.2018, 01.11.2018 -06.12.2018, 10.01.2019 - 20.05.2019, 20.05.2019- 12.07.2019,12.07.2019-04.09.2019, 04.09.2019-20.01.2020,21.01.2020-16.07.2020) în calitate de condamnat, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții contrare prevederilor art. 3 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și despăgubire bănească în suma totală de 75300 lei pentru perioada de 753 zile, precum și prezența mai multor rapoarte contradictorii din partea administrației Penitenciarului confirmat de instanțele ierarhic superioare.

7.23. În tandem cu cele expuse, se va lua în calcul și faptul că în perioada de referință se atestă potrivit explicațiilor judecătorului Veaceslav Martînenco remise în adresa Plenului că în aceeași zi de 25 aprilie 2024, a examinat în total 10(zece) cauze legate de executarea pedepselor de către condamnați, 2(două) plângeri în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, 1(unu) demers de aplicare a măsurii preventive; 2(două) pronunțări pe cauze legate de executarea pedepselor de către condamnați; 4(patru) demersuri ale procurorilor legate de autorizarea măsurilor speciale de investigații și acțiuni de urmărire penală, cât și a studiat 4(patru) demersuri ale procurorilor legate de aplicarea măsurii preventive pe care le-a examinat în următoarea zi – 26 aprilie 2025(vineri). Iar zilele imediat următoare – 29 aprilie 2024 – 30 aprilie 2024; 01 mai 2024-03 mai 2024; 06 mai 2024-10 mai 2024; 13 mai 2024 – 17 mai 2024 și 20 mai 2024 respectiv, de către judecătorul Veaceslav Martînenco, au fost petrecute în jur de 55 de ședințe de judecată, au fost pronunțate 44 de hotărâri motivate pe fondul cauzelor examinate. La fel, au fost examinate 128 de demersuri le procurorilor legate de acțiuni de urmărire penală și măsuri speciale de investigație, cât și au fost examinate 26 demersuri cu privire la aplicarea s-au prelungirea măsurilor preventive.

De nominalizat că veridicitatea acestora nu au fost combătute de inspectorul judecător prin careva contraprobe, astfel Plenul Colegiului Disciplinar va reține inclusiv și circumstanțele respective.

7.24. Prin urmare, Plenul va accepta că eroarea admisă la stabilirea perioadei deținerii lui Igor Abușenco a fost generată atât de prezența cererilor multiple de concretizare/modificare a plîngerii cu invocarea unor perioade diferite, a rapoartelor contradictorii din partea administrației Penitenciarului, precum și volumul de lucru a judecătorului.

7.25. În acest context, circumstanțele relevate mai sus în coroborare cu faptul că aceasta este o situație singulară în activitatea judecătorului respectiv, permit Plenului Colegiului Disciplinar de a concluziona despre lipsa intenției sau neglijenței grave în acțiunile judecătorului.

7.26. În ceea ce privește invocarea precum că plângerea depusă de Igor Abușenco se află pe rolul instanțelor judecătorești **timp de 4 ani și 7 luni**, deși asemenea plângeri se examinează maxim

în 3 luni, Plenul Colegiului Disciplinar relevă că din cele constatate cauza s-a aflat în gestiunea judecătorului Martînenko Veceslav în perioada **29 martie 2024-21 mai 2024, adică 53 de zile**, iar faptul că dosarul s-a aflat în examinare în procedura mai multor instanțe în perioada invocată reprezintă un drept al contestarului la un recurs efectiv și nicidecum o restricție, o îngrădire în dreptul la un proces efectiv și la examinarea în termen rezonabil. În acest context Plenul Colegiului Disciplinar atestă că termenul de 3 luni prevăzut de art.473 alin.4 CPP de către judecătorul Martînenko Veaceslav a fost respectat, ceea ce denotă că nu au fost încălcate careva termene de îndeplinire a acțiunilor de procedură.

7.27. Privitor la alegația precum că Abușenco Igor prin depunerea plîngerii la data de 20.01.2020 a solicitat obținerea unei compensații în formă de reducere a pedepsei, iar durata excesivă l-a privat de acest drept, Plenul Colegiului Disciplinar atestă că acesta începând cu luna ianuarie 2021 nu se mai afla în detenție, inclusiv la momentul examinării plîngerii de către judecătorul Martînenko Veaceslav.

Privitor la indicarea că încheierea este neargumentată, Plenul Colegiului Disciplinar nu are rolul instanței ierarhic superioare să se expună dacă decizia este argumentată ori nu.

7.28. Astfel la caz nu s-a constatat nici faptul că judecătorul Veaceslav Martînenko a încălcat intenționat sau din neglijență *gravă* normele imperative invocate de inspectorul judecător. Or, însuși inspectorul judecător atât în raportul prezentat, cât și în cadrul ședinței Plenului a făcut referire la neglijență fără a reda careva aspecte ce țin de evaluarea gravității unei încălcări și fără a demonstra că la caz este vorba despre o neglijență gravă.

7.29. La fel, la caz lipsește și un alt element ce ține de lezarea directă a drepturilor și intereselor legitime ale lui Igor Abușenco, or greșeala de calcul admisă de judecător a fost remediată prin exercitarea căilor de atac prin care s-a evitat lezarea directă a drepturilor și intereselor legitime ale petentului unde prin Decizia din 18.11.2024 a Curții de Apel Chișinău a fost casată încheierea din 21.05.2024.

7.30. Avînd în vedere cele expuse Plenul Colegiului Disciplinar atestă că, în acțiunile judecătorului vizat nu se conturează existența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de art.4 alin.1 lit. g), i) din Legea nr. 178/2014.

Cu privire la abaterea disciplinară întemeiată în baza art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 178/2014;

7.31 Privitor la temeiul invocat în baza art. 4 alin.1 **alin. (1) lit. b) din Legea nr. 178/2014 se atestă că acțiunile descrise și încadrate articolului nominalizat se rezumă la aceea** că prin soluția adoptată de judecător referitor la respingerea pretenției din plîngere a lui Abușenco Igor privind încasarea despăgubirii materiale pentru perioada deținerii în condiții de detenție și prin recomandarea de a se adresa în instanța de judecată de drept civil cu o acțiune separată este contrar prevederilor art. 3 CEDO , art.473 – 473⁴ CPP cu practica judiciară națională și recomandările CEDO , iar judecătorul Veaceslav Martînenko a desconsiderat prevederile legale naționale și internaționale precum și practica judiciară în cauzele analogice, a emis o soluție contrară scopului și esenței remediei național preventiv și compensatoriu introdus prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, l-a privat pe Abușenco Igor de dreptul de obținere a compensației materiale.

7.32. Astfel, pentru a reține acțiunile judecătorului sub aspectul lit.b) art.4 din **Legea nr. 178/2014** urma să fie emisă o hotărâre judecătorească *prin care intenționat sau din neglijență gravă, să fie încălcate drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau juridice, garantate de Constituția RM și de tratatele internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte;*

7.33. În acest context, Plenul Colegiului Disciplinar relevă că în motivarea încheierii din 21.05.2024 judecătorul Martînenko Veaceslav i-a explicat *condamnatului Abușenco Igor, că acesta poate să se adreseze cu acțiune separată în procedura contencioasă în vederea reparării prejudiciului cauzat pentru condiții precare de detenție care contravin prevederilor art. 3 CEDO, pentru perioada de 718 de zile în calitate de condamnat, dacă va considera de cuviință, or normele legale prevăzute în CPP nu prevăd imperative competențe la judecătorul de instrucție privind încasarea sumei bănaști, la examinarea unor asemenea plângeri pentru perosanele eliberate din detenție.*

7.34. În această ordine de idei și instanța ierarhic superioară a reținut aceeași interpretare efectuată de judecător la emiterea deciziei din 18 noiembrie 2024, și anume Curtea de Apel Chișinău, în urma examinării recursului declarat de către Igor Abușenco, a reținut că, „*actuala redacție a mecanismului compensatoriu prevăzut de art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală nu prevede expres posibilitatea compensării financiare a detenției în condiții precare, dacă persoana la momentul examinării plângerii nu se mai află în locul de detenție. S-a mai reținut că, totuși, având în vedere că, petiționarul a insistat la compensarea bănească pentru zilele în care a fost deținut în condiții precare, acesta a fost compesant, prin mecanismul compensatoriu stipulat la art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală.*

7.35. În temeiul celor expuse supra nu poate fi reținută alegația inspectorului judecător precum că judecătorul Veacelav Martînenco a emis o hotărâre ilegală și care contravine prevederilor art. 473² – 473⁴ CPP. Or, potrivit principiilor generale ale dreptului, nimeni în afara instanțelor judecătorești în ordinea și procedura stabilită de lege, nu este în drept să se implice în examinarea cauzelor la instanțele judecătorești competente sau să se expună asupra legalității și temeiniciei hotărârilor emise. ***Expunerea asupra legalității și temeiniciei unei hotărâri judecătorești, se află în competența exclusivă a instanțelor judecătorești ierarhic superioare.*** Iar la caz, o careva ilegalitate la emiterea încheierii din 21.05.2024 de către judecătorul Martînenco Veaceslav nu a fost constată de instanța de recurs.

7.36. În continuare, Plenul Colegiului Disciplinar opinează că, potrivit jurisprudenței instanței de contencios constituțional, angajarea responsabilității judecătorului trebuie făcută sub rezerva unei prudențe determinate de necesitatea *garantării independenței și libertății judecătorilor* contra tuturor presiunilor induse.

7.37. Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a stabilit că judecătorii trebuie să beneficieze de libertate neîngrădită de a soluționa în mod imparțial cauzele, în conformitate cu legea și cu propria apreciere a faptelor, respectiv, nu poate fi antrenată răspunderea disciplinară a unui judecător pentru modul de examinare a cauzei, cu excepția cazurilor de *rea-credință*.

7.38. La fel, potrivit art.1 alin.(4) din Legea cu privire la statutul judecătorului, *judecătorii iau decizii în mod independent și imparțial, acționează fără nici un fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, inclusiv judiciare.*

De asemenea, independența judecătorului impune și condiția protejării lui de orice influențe, amenințări, să beneficieze *de libertate profesională în interpretarea legii*, în evaluarea faptelor și aprecierea probelor în fiecare caz individual, dar nu în dependență de alți factori, de presiuni, diverse critici, etc.

Tot în acest sens, judecătorul în procesul judecării cauzei trebuie să decidă liber, fără influența, presiune sau amenințare, iar concluziile, opinia care și-o formează la efectuarea justiției nu poate fi cenzurată, *decât în ordinea căilor de atac ordinare și/sau extraordinare prevăzute de lege*, dar nicidecum nu în cadrul unei verificări disciplinare.

Altfel spus, o **neregularitate a actului judecătoresc** constituie temei pentru formularea unei căi de atac, în timp ce răspunderea disciplinară poate fi antrenată în cu totul alte condiții decât cele prevăzute de lege pentru promovarea unei căi de atac.

7.39. Cu privire la acest aspect, Plenul Colegiului Disciplinar relevă că modul în care judecătorul interpretează și aplică legea într-o cauză dată nu este susceptibil de sancțiune disciplinară decât atunci când se ignoră din culpă, în mod grav, neîndoielnic și nescuzabil, normele de drept material ori procesual, situație ce nu se atestă la caz.

Or, la adoptarea încheierii nominalizate judecătorul Veaceslav Martînenco s-a condus exclusiv de cadrul legal și de propria convingere/interpretare a legii.

7.40 În această ordine de idei, Plenul Colegiului Disciplinar ține cont și de jurisprudența Curții Constituționale a Republicii Moldova.

Astfel, Curtea a decis că independența judecătorului este o premisă a statului de drept și o garanție fundamentală a unei judecăți corecte, ceea ce presupune că nimeni nu poate interveni în deciziile și modul de gândire ale unui judecător, decât prin procedurile judiciare stabilite (*hotărârea Curții Constituționale nr. 9 din 28.06.2012, paragraful 31*), că un control al legalității și temeiniciei actului judecătoresc poate fi exercitat numai de către instanțele de apel și recurs, în conformitate cu procedurile jurisdicționale (*hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 14 decembrie 2010, paragraful 7.3.*) și că pentru a reține în sarcina judecătorului săvârșirea unei

abatere disciplinară, trebuie de stabilit dacă sunt întrunite elementele constitutive ale acesteia, respectiv, latura obiectivă și latura subiectivă. În lipsa unuia dintre elementele constitutive, abaterea disciplinară nu subzistă și, deci, nu poate fi angajată răspunderea disciplinară a judecătorului (pct. 6 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 28 din 14 decembrie 2010 și pct. 8 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 7 iunie 2011).

La fel, Curtea Constituțională a subliniat că judecătorii nu pot fi constrânși să-și exercite atribuțiile sub amenințarea unei sancțiuni, fapt care poate influența în mod nefavorabil hotărârile care urmează a fi adoptate. Or, în exercitarea atribuțiilor ce le revin, judecătorii trebuie să beneficieze de libertatea neîngrădită de a soluționa cauzele în mod imparțial, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și propriile aprecieri, neafectate de rea-credință.

7.41. Potrivit Recomandării CM/Rec(2010)12: „68. Nu poate fi antrenată răspunderea penală a unui judecător pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluare a probelor, cu excepția cazurilor de rea-credință. [...] 70. Judecătorii nu trebuie să fie responsabili personal în cazul în care decizia lor este înfirmată sau modificată într-o cale de atac. [...]”

7.42. Totodată, în Avizul nr.18 (2015) privind poziția puterii judecătorești și relația ei cu celelalte puteri ale statului în democrația modernă, CCJE a afirmat că **sarcinile de interpretare a legii, de analizare a probelor și de evaluare a faptelor, îndeplinite de un judecător pentru a soluționa cazurile, nu trebuie să dea naștere la răspunderea judecătorului, decât în cazuri de rea-credință, intenție, culpă sau neglijență gravă dovedită.**

7.43 Aderent, prezintă relevanță și HCC12/2017 din 28.03.2017: „68. Curtea reține că simpla interpretare a legii, stabilire a faptelor sau apreciere a probelor de către judecători pentru a soluționa cauzele nu trebuie să genereze răspunderea civilă, penală sau disciplinară, chiar și în caz de neglijență ordinară. Judecătorii trebuie să aibă libertate neîngrădită pentru a soluționa cauzele imparțial, potrivit propriei lor convingeri și interpretări a faptelor, precum și în conformitate cu legea aplicabilă. Răspunderea civilă (sau penală) poate limita discreția unui judecător de a interpreta și de a aplica legea. Prin urmare, răspunderea judecătorilor nu trebuie să se extindă asupra interpretării legale pe care o adoptă în procesul de examinare judiciară. Doar erorile săvârșite în mod intenționat, cu abuzul deliberat sau, fără îndoială, cu neglijență repetată sau gravă ar trebui să se soldeze cu acțiuni disciplinare și sancțiuni, răspundere penală sau răspundere civilă. 69. Curtea reține că, deși există un anumit element de discreție la interpretarea legilor, stabilirea faptelor și aprecierea probelor, **intima convingere a judecătorului urmează să opereze în limita cadrului legal. Intima convingere a judecătorului în luarea unei decizii nu are sensul unei simple opinii subiective a judecătorului, ci acela al certitudinii dobândite de acesta în mod obiectiv, pe bază de probe indubitabile. 79. Curtea menționează că **independența judecătorească impune condiția ca judecătorii să fie protejați de influența din partea altor puteri ale statului și ca fiecare judecător să beneficieze de libertate profesională în interpretarea legii, în evaluarea faptelor și aprecierea probelor în fiecare caz individual.** Prin urmare, deciziile eronate trebuie să poată fi corectate prin intermediul căilor de atac și nu pot avea drept consecință responsabilizarea individuală a judecătorilor. Or, **rolul căilor de atac este anume de a îndrepta eventualele greșeli ale instanțelor inferioare. În calitate de excepții, pot servi doar cazurile în care, în procesul de luare a deciziilor, judecătorii au acționat cu rea-voință sau au admis o omisiune gravă. Aceași opinie este împărtășită de către Comisia de la Veneția.** 89. Curtea reiterează că judecătorii potrivit principiilor internaționale privind independența judecătorească, nu pot fi trași la răspundere penală pentru (1) erori judiciare **care nu implică reaua-credință** și (2) diferențe în interpretarea și aplicarea legii. Remediu principal pentru corectarea acestor greșeli este exercitarea căilor de atac, iar casarea unei hotărâri de către instanțele superioare nu înseamnă în mod automat că judecătorul nu a acționat într-un mod profesionist.”**

7.44. Prin, urmare răspunderea disciplinară a judecătorului nu poate fi antrenată pentru modul de interpretare a legii, apreciere a faptelor sau evaluare a probelor.

Plenul Colegiului Disciplinar subliniază că, interpretarea și aplicarea normelor de drept exced sferei răspunderii întrucât țin de raționamentul logico-juridic al magistratului.

7.45. La fel, nu poate fi reținută nici aserțiunea inspectorului precum că judecătorul Veaceslav Martînenko a emis o soluție contrară practicii judiciare.

În acest context, Plenul Colegiului Disciplinar reține că în temeiul Avizului nr.3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), Curtea a conchis că doar instanța de

judecată poate aprecia dacă judecătorul a aplicat neuniform legislația în mod intenționat sau din neglijență gravă și că pentru a aprecia acțiunile judecătorului privind interpretarea sau aplicarea neuniformă a legislației, trebuie să se țină cont și de raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit și că doar în cazul anulării hotărârii judecătorești defectuoase și constatării faptului că la examinarea cauzei judecătorul, intenționat sau din neglijență gravă, a interpretat sau a aplicat neuniform legislația, sancțiunea disciplinară va fi aplicată judecătorului.

La aspectul respectiv, de către judecător s-a făcut trimitere la o practică recentă, decizie din 04.05.2024 a Curții de Apel Chișinău(dosarul nr. 21r-1142/23) unde s-a reținut că „*reieșind din faptul că,(...) a fost eliberat din penitenciar la data de 23.01.2021, la moment acesta nu mai poate beneficia de mecanismul compensatoriu prevăzut de normele legale...*”. Colegiul reține că, instanța de judecată a explicat că, (..) este în drept să se adreseze în instanța de judecată cu o acțiune civilă, în vederea recuperării prejudiciului cauzat pentru detenție în condiții inumane și degradante contrare art. 3 CEDO”.

7.46. La fel, Plenul Colegiului Disciplinar punctează că, faptele expuse în raportul inspectorului , precum că judecătorul a emis o hotărâre prin care a afectat participanții în proces, nu au atins nivelul de gravitate al unei abateri disciplinare și nu reprezintă un factor determinat pentru stabilirea existenței abaterii disciplinare imputate deoarece la caz nu este reținută intenția acestuia de a acționa cu rea credință sau neglijență gravă a judecătorului.

Or, odată ce încheierea din 21.05.2024 nu era definitivă și irevocabilă , acesta prin intermediul căii de atac a obținut despăgubirea materială și s-a evitat cauzarea unui prejudiciu. Iar , potrivit **HCC12/2017 din 28.03.2017** menționată supra rolul căilor de atac este anume de a îndrepta eventualele greșeli ale instanțelor inferioare, iar în calitate de excepții, pot servi doar cazurile în care, în procesul de luare a deciziilor, judecătorii au acționat cu rea-voință sau au admis o omisiune gravă, ceea ce nu a fost constatat la caz.

7.47. Din considerentele enunțate supra Plenul Colegiului, relevă că în speță nu s-a identificat că judecătorul Veaceslav Martînenco vizat în sesizare în procesul de înfăptuire a justiției să fi încălcat o careva normă imperativă și că prin Încheierea emisă intenționat sau din neglijență gravă ar fi încălcat drepturile și libertățile lui Abușenco Igor .

Corepunzător, în acțiunile judecătorului Veaceslav Martînenco nu s-a constatat nici abaterea disciplinară prevăzută de art.4 alin.1 lit.g) din Legea nr. 178/2014.

7.48. În conjunctura celor stabilite raportat la analiza informației acumulate de Inspekția judiciară, Plenul Colegiului Disciplinar, a constatat că faptele expuse în raport, nu întrunesc condițiile atragerii la răspundere disciplinară, nu pot fi încadrate în abaterile disciplinare, prevăzute de art.4 alin.(1) lit.b),g) și i) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, după cum indică inspectorul-judecător în raport.

7.49. În corespundere cu dispozițiile art. 35 alin. (2) din Legea nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, *hotărârile plenului colegiului disciplinar se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți.*

7.50. Potrivit art. 36. alin (1) lit c) din Legea nr. 178 din 25-07-2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor: *(1) Colegiul disciplinar poate hotărî: c) încetarea procedurii disciplinare, în cazul în care nu a fost comisă o abatere disciplinară.*

7.51. Având în vedere cele expuse și urmare a exprimării votului membrilor prezenți la ședință, Plenul Colegiului disciplinar cu 4 (patru) voturi „pro” și 0 (zero) voturi „împotriva” conchide că faptele expuse în sesizare și în raport, nu întrunesc condițiile tragerii la răspundere disciplinară, iar în acțiunile judecătorului Veaceslav Martînenco nu s-a identificat careva abatere disciplinare, prevăzute de art.4 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, motiv din care procedura disciplinară urmează a fi încetată.

7.52. Reieșind din cele expuse, în baza art. 35, 36 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 178 din 25-07-2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Plenul Colegiului Disciplinar,

HOTĂRĂȘTE:

Se încetează procedura disciplinară intentată în temeiul sesizării depuse de avocatul Oleg Bondarenco în interesele cet. Igor Abușenco, în privința acțiunilor judecătorului Veaceslav Martînenco din cadrul Judecătoriei Chișinău sediul Ciocana, din motiv că nu a fost comisă o abatere disciplinară.

Prezenta Hotărâre poate fi contestată la Consiliul Superior al Magistraturii în termen de 15 zile de la data primirii copiei Hotărârii motivate.

Hotărârea Plenului Colegiului Disciplinar se expediază părților și se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md).

Președintele ședinței:

Lucia Bagrin

Membrii:

/semnăturile/

Lilia Potînga

Valentina Stratulat

Sergiu Beșliu